

عبدالحکیم

اندیشنامه جنبش نرم افزاری (۸)

نزاع با ایدئولوژی

مطالعه انتقادی نظریات عبدالکریم سروش در زمینه علوم انسانی

www.BORHAN.ir

فهرست

- پیشگفتار ۷
- مقدمه ۹
- انحصارگرایی روش شناختی در علوم انسانی پوزیتیویستی ۱۱
- تعریف «حداقلی» از علوم انسانی اسلامی ۱۴
- علوم انسانی اسلامی؛ «علم» یا «ایدئولوژی»؟! ۱۵
- انگیزه‌ها از تولید «علوم انسانی اسلامی» ۱۷
- امکان مداخلت دین در «موضوع»، «روش» و «غایت» علوم انسانی ۲۱
- الف. مطالعه‌ی امکان مداخلت «دین» در مقومات فرضی «علم» در مقام ثبوت ۲۲
- ب. مطالعه امکان مداخلت «دین» در مقومات فرضی «علم» در مقام اثبات ۲۴
- «گردآوری» ایدئولوژیک، «داوری» غیرایدئولوژیک ۲۵
- برگزیدن «تعریف حداقلی» از رابطه‌ی میان «دین» و «علوم انسانی» ۲۸
- علوم انسانی، «اقلیمی» یا «جهان شمول»؟! ۳۱
- حدود انتظار از دین درباره‌ی «علوم انسانی» ۳۷
- مطلوبیت یا عدم مطلوبیت، مداخله‌ی حکومت دینی در تولید علوم انسانی اسلامی؟ ۳۹

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهٰنٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِيْنًا

ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است، و ما نوری روشنگر (قرآن) به سوی شما فرو فرستادیم. (نساء-۱۷۴)

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی جود آخرین فرستاده اش و نور روشنی بخش کلام الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی، نعمت بی بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را ببیناید و البته در این طریق راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه تبیین گفتمان تمدن ساز انقلاب اسلامی. تلاش این موسسه اندیشه محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی - علمی نیروهای فرهیخته جریان انقلابی و ارزشی به تبیین

گفتمان انقلاب کمک کرده، در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

این موسسه خود مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

اندیشنامه حاضر به قلم پژوهشگر ازجمند جناب آقای احمد گلستانه است که به بررسی انقلاب اسلامی از منظر حضرت ایت الله العظمی خامنه‌ای می‌پردازد. امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و مورد رضایت پرچم‌دار هدایت بشر، حضرت ولی‌عصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

مدیر اندیشکده برهان